

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 5 d.
(OR. en)

13832/23

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. spalio 4 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 566 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Siūloma Europos deklaracija dėl dviračių transporto

---

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 566 final.

Priedama: COM(2023) 566 final

Briuselis, 2023 10 04
COM(2023) 566 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Siūloma Europos deklaracija dėl dviračių transporto

1. Įvadas ir pagrindimas

Žmonių gerovės užtikrinimas ir Europos pramonės konkurencingumo išsaugojimas įgyvendinant žaliąją pertvarką yra pagrindiniai Europos Komisijos prioritetai. Dviračių transportas, kaip viena darniausių ir sveikatai palankiausių transporto rūšių ir sparčiai besivystantis sektorius, gali svariai prisidėti įgyvendinant šį svarbų procesą.

Kuo didesnę viso transporto dalį sudaro dviračių transportas, tuo labiau mažėja išmetamo šiltnamio efekta sukeliančių dujų kiekis, oro ir triukšmo tarša bei eismo spūstys. Važiavimas dviračiu taip pat gali pagerinti fizinę ir psichikos gerovę bei socialinę įtrauktį. Dviračių transportas yra viena pagrindinių priemonių, padedančių kurti darnų turizmą, kuri, be kita ko, teikia apčiuopiamos naudos vietos ekonomikai, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, nes kuriamos kokybiškos žaliosios darbo vietos.

Todėl Komisija siūlo nustatyti tam tikrus principus, kuriais remiantis būtų galima išnaudoti visą dviračių transporto potencialą ES.

Šie principai būtų įtraukti į **Europos deklaraciją dėl dviračių transporto** (toliau – Deklaracija), kuri turėtų tapti strateginiu kelrodžiu ateityje formuojant atitinkamą ES ir nacionalinę politiką.

Komisija siūlo šio komunikato priede pateiktą Deklaraciją Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai pasirašyti kaip bendrą deklaraciją.

Ja tikimasi prisidėti prie Europos žaliojo kurso, Darnaus ir išmanaus judumo strategijos ir Nulinės taršos veiksmų plano tikslų įgyvendinimo. Be to, ji atitinka Europos socialinių teisių ramsčio 20-ąjį principą, pagal kurį kiekvienas turi teisę gauti kokybiškas pagrindines paslaugas, įskaitant transporto paslaugas.

Dabartiniu pasiūlymu reaguojama į Europos Parlamento raginimus, ypač į jo rezoliuciją dėl ES dviračių transporto strategijos rengimo¹, ir daugumos valstybių narių raginimus². Deklaracija atitinka naująją ES judumo mieste sistemą³.

2. Dabartinės pastangos

Kaip nustatyta naujojoje ES judumo mieste sistemoje, siekdama prisidėti prie vis didesnio užmojo klimato, aplinkos, skaitmeninių, sveikatos ir visuomeninių tikslų, ES turi imtis ryžtingesnių veiksmų judumo mieste srityje, kad dabartinis eismo srautais pagrįstas požiūris būtų pakeistas požiūriu, grindžiamu tvaresniu žmonių ir prekių judėjimu⁴.

---

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_LT.html

² <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

³ COM(2021) 811.

⁴ Tam reikia tvirtesnio kolektyvinio ir (arba) viešojo transporto pagrindo, geresnių aktyvaus judumo (pvz., pėsčiomis, dviračiais) galimybių, veiksmingos visai netaršios miesto logistikos, veiksmingo vežimo paskutine atkarpa ir geresnio prieinamumo. Nors toks transporto daugiarūšiškumas turėtų būti mūsų pagrindinis judumo mieste principas, visai netaršus, susietasis, automatizuotas ir dalijamasis judumas bus pagrindinis perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ateities elementas, kartu užtikrinantis galimybę tvariai sujungti su miestais priemiesčius ir kaimo vietas. Siekiant

Tačiau, kad ir kokią didelę naudą teiktų važiavimas dviračiu, ES vis dar per mažai žmonių naudojami dviračių transportu⁵, o važiavimo dviračiu populiarumas valstybėse narėse, regionuose ir miestuose labai skiriasi. Visų pirma tai susiję su netinkama infrastruktūra ir jos keliamu nerimu dėl saugos, taip pat su skirtingomis kultūrinėmis nuostatomis dėl važiavimo dviračiu ir nepakankamu informuotumu.

Apskritai ES, o ypač Komisija, jau ėmėsi nemažai veiksmų šioms problemoms spręsti ir dviračių transportui skatinti, pvz.:

- peržiūrėjo ES transporto politikos priemones – Darnaus ir išmanaus judumo strategija⁶ ir ES judumo mieste sistema⁷ ragina didinti dviračių ir kitų darnių transporto rūšių naudojimą;
- paskatino naudoti dviračius pagal ES darnaus judumo mieste planavimo koncepciją, įtrauktą į Komisijos rekomendaciją (ES) 2023/550⁸ dėl nacionalinių darnaus judumo mieste planavimo paramos programų;
- nustatė reikalavimus, kad į keleivių vežimo daugiarūšiu transportu centrus miestų transporto mazguose būtų geriau integruotos aktyviosios transporto rūšys ir kad būtų išlaikytas dviračių takų tęstinumas ir prieinamumas siekiant skatinti aktyviasias transporto rūšis (numatyta pasiūlyme dėl peržiūrėto Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) reglamento⁹);
- nustatė reikalavimus, surinkti ir Komisijai pateikti kiekvieno miestų transporto mazgo judumo mieste duomenis (numatyta pasiūlyme dėl peržiūrėto TEN-T reglamento);
- nustatė reikalavimus dėl minimalaus dviračių stovėjimo vietų skaičiaus pasiūlyme dėl peržiūrėtos Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo¹⁰;
- skatino naudoti dviračius įvesdama naują apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (ATLPS2)¹¹, pagal kurią pastatų, kelių transporto ir kituose sektoriuose naudojamam kurui ir degalams bus nustatyta anglies dioksido kaina, o valstybės narės gaus nemažas aukcionų pajamas žaliajai pertvarkai remti, be kita ko, transporto sektoriuje;
- įsteigė Socialinį klimato fondą¹², kurio finansavimas būtų specialiai skirtas pažeidžiamoms grupėms, ypač nukentėjusioms dėl ATLPS2, siekiant paspartinti pastatų sektoriaus

---

padidinti visos sistemos veiksmingumą, reikia geriau valdyti transportą ir judumą naudojantis daugiarūšio transporto mazgais ir skaitmeniniais sprendimais.

⁵ 2019 m. „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, (elektriniais) dviračiais arba paspirtukais, kaip savo pagrindine transporto priemone, naudojami apie 9 proc. ES piliečių. Šaltinis: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2226>.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>

⁷ <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/ad816b47-8451-11ec-8c40-01aa75ed71a1>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32023H0550>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0812>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A52021PC0802>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0959&qid=1688743056255>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0955&qid=1688742687499> Tikimasi, kad siekiant užtikrinti sąžiningą pertvarką [Socialinis klimato fondas](#), kurio lėšos bus gaunamos iš dabartinės ATLPS pajamų, o daugiausia – iš naujos pastatų, kelių transporto ir mažosios pramonės sektoriams taikomos ATLPS (ATLPS2) pajamų, 2026–2032 m. laikotarpiu sutelks 86,7 mlrd. EUR paramą pažeidžiamoms namų ūkiams, pažeidžiamoms transporto naudotojams ir pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms.

priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir paskatinti netaršų ir mažataršį judumą ir transportą, įskaitant paramą dviračiams įsigyti ir naudotis jais;

- pasiūlė Energijos mokesčių direktyvą¹³ išdėstyti nauja redakcija, kad būtų lengviau spręsti su klimatu ir aplinkosauga susijusias transporto problemas;
- teikė finansavimą su dviračių transportu susijusiems projektams per įvairias programas, pavyzdžiui, Europos regioninės plėtros fondą, Sanglaudos fondą, Europos infrastruktūros tinklų priemonę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę¹⁴, programą „InvestEU“¹⁵ ir programą „Europos horizontas“;
- rėmė su dviračių transportu susijusių technologijų ir paslaugų, pavyzdžiui, elektrinių dviračių, negalią turintiems asmenims pritaikytų ar specialiai jiems skirtų dviračių ir įrangos, dalijimosi dviračiu paslaugų sistemų ir išmaniųjų programėlių dviratininkams, mokslinius tyrimus ir inovacijas¹⁶;
- skatino važiavimą dviračiu kaip sporto šaką, laisvalaikio praleidimo būdą ir transporto priemonę, prisidedančią prie sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo, vykstant kampanijai „#BeActive“¹⁷, kuri baigsis Europos sporto savaitė¹⁸, taip pat informuotumo didinimo kampanijoms – Europos judumo savaitė¹⁹ ir Europos kelių saugos chartijai²⁰;

---

¹³ Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria pakeičiama Sąjungos energinių produktų ir elektros energijos mokesčių struktūra (nauja redakcija) (COM(2021) 563 *final*).

¹⁴ Šiuo metu Komisija, remdamasi įvertintais ir patvirtintais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais, yra apskaičiavusi, kad su dviračių transporto infrastruktūra susijusioms priemonėms iš viso pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus numatyta skirti 1,7 mlrd. EUR. Šias priemones pasiūlė ir šiuo metu įgyvendina Belgija, Bulgarija, Kipras, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Italija, Latvija, Rumunija ir Slovakija.

¹⁵ Štai keletas iš „InvestEU“ fondo finansuojamų operacijų, kuriomis, greta kitų investicijų, remiamas darnus judumas, pavyzdžių:

- „InvestEU“ tvarios pertvarkos programa (angl. *InvestEU Framework for Sustainable Transition*) (Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas), skirta investuoti į darnaus judumo ir judumo mieste paprojekčius;
- Bendroji operacija Nr. 14 dėl tvarumo garantijos (angl. *Framework Operation #14 for Sustainability Guarantee*) (Europos investicijų fondas), skirta investuoti į mažataršį ir visai netaršų judumą. Tai pirmoji Europos masto garantijų priemonė, skirta smulkaus verslo ir fizinių asmenų žaliajai pertvarkai remti;
- Žaliųjų projektų plėtotojų finansavimo programa (angl. *Green Developer Financing Programme*) (Europos investicijų bankas), skirta teikti bendrąsias paskolas projektams, kuriais prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų (įskaitant žaliąjį judumą) įgyvendinimo;
- Bendroji operacija Nr. 8 dėl MVĮ ir mokslinių tyrimų, inovacijų ir skaitmeninimo linijų bendro kapitalo produkto ir klimato ir aplinkos sprendimų subprodukto (angl. *Framework Operation #8 SMEW RIDW Joint Equity Product – Climate & Environmental Solutions Sub-Product*) (Europos investicijų fondas), skirta technologijų ar sprendimų, kurie padeda siekti Europos žaliojo kurso tikslų, be kita ko, susijusių su judumu ir transportu bei apstatyta miesto aplinka, moksliniams tyrimams, plėtrai, demonstracinei veiklai, plėtojimui ir komercializacijai remti;
- I „Shift4Good“ fondas (angl. *Shift4Good Fund I*) (Europos investicijų fondas), orientuotas į išmanų ir darnų judumą ir transportą bei žiedinę ekonomiką ir daugiausia skirtas verslą aptarnaujančioms įmonėms. Tiesa, šis fondas labiau orientuotas į didžiąsias transporto priemones, pradedant lengvųjų automobilių ir baigiant oro susisiekimo bei jūrų sektoriais.

¹⁶ Daug susijusių projektų galima rasti ES Transporto mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų duomenų bazėje TRIMIS (<https://trimis.ec.europa.eu/>).

¹⁷ <https://sport.ec.europa.eu/news/facts-and-figures-about-the-beactive-2022-campaign>

¹⁸ <https://sport.ec.europa.eu/initiatives/european-week-of-sport>

¹⁹ <https://mobilityweek.eu>

²⁰ <https://road-safety-charter.ec.europa.eu/>

- remdama valstybių narių savitarpio mokymąsi pažeidžiamų eismo dalyvių, konkrečiai dviratininkų, saugos didinimo srityje vykdant ES saugaus kelių eismo mainus²¹;
- nustatydamas reikalavimus, kad naujuose ir modernizuojamuose traukiniuose būtų įrengtos dviračiams vežti skirtos vietos²².

3. Europos deklaracija dėl dviračių transporto

Kad dviračių transporto potencialas būtų išnaudotas ir kad tuo būtų veiksmingai prisidedama įgyvendinant ES judumo, klimato srities, aplinkosaugos, sveikatos, pramonės ir socialinius tikslus, važiavimo dviračiu lygis ES turėtų gerokai išaugti. Šiuo tikslu vietos, regionų, nacionalinio ir ES lygmens valdžios institucijos turi dėti dar daugiau pastangų, kad dviračių transportas būtų skatinamas ir taptų patrauklesne bei saugesne alternatyva įvairaus amžiaus, skirtingo fizinio pasirengimo ir fizinėmis ligomis sergantiems žmonėms.

Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlo nustatyti tam tikrus principus ir susijusius įsipareigojimus. Jie bus išdėstyti Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos deklaracijos projekte. Priede pateiktas deklaracijos projektas yra pasiūlymas, svarstytinas su Europos Parlamentu ir Taryba siekiant, kad deklaraciją pasirašytų visos trys institucijos.

Siūloma deklaracija parengta atsižvelgiant į ankstesnes valstybių narių ir Europos Parlamento iniciatyvas ir į gautas suinteresuotųjų subjektų nuomones²³.

Pagrindiniai šios deklaracijos **principai** yra šie:

1. Dviračių transporto politikos kūrimas ir stiprinimas;
2. Įtraukaus, įperkamo ir sveiko judumo skatinimas;
3. Gausesnės ir geresnės dviračių infrastruktūros kūrimas;
4. Investicijų didinimas ir palankių sąlygų dviračių transportui kūrimas;
5. Kelių eismo saugos ir saugumo gerinimas;
6. Kokybiškų žaliųjų darbo vietų ir pasaulinio lygio Europos dviračių transporto pramonės plėtros rėmimas;
7. Transporto daugiaryšiško ir dviračių turizmo rėmimas;
8. Duomenų apie dviračių transportą rinkimo gerinimas.

²¹ <https://etsc.eu/projects/eu-road-safety-exchange/>

²² Reglamentas (ES) 2021/782 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0782&from=CS>); nurodytosios nuostatos taikomos nuo 2025 m. birželio 7 d.

²³ Atsiliepimai gauti 2023 m. liepos 3 d. įvykusiame specialiame Komisijos judumo mieste ekspertų grupės aktyvaus judumo pogrupio posėdyje ir per konsultacijas dėl naujosios ES judumo mieste sistemos (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12916-Tvarus-transportas-Nauja-judumo-mieste-sistema_lt).

4. Tolesni veiksmai

Šiame deklaracijos projekte Komisija pristato orientacinę sistemą ir gaires, kaip populiarinti važiavimą dviračiu ES ir remti su tuo susijusias kokybiškas darbo vietas bei pramonę.

Siekdama užtikrinti informuotumą apie šioje deklaracijoje įtvirtintus principus ir bendrą įsipareigojimą jų laikytis, Komisija skatins komunikacijos ir angažavimo veiklą, kurioje dalyvautų valstybės narės ir visi atitinkami subjektai.